

dijakom največ pomagano. Prosimo dobrotnike, naj ne pozabijo na nas!

Navodila lavantinskega ordinarijata župnijskim uradom. Zaradi izrednih razmer je srednješolska in vseučilišna mladina potrebna prav izdatne podpore. Ustnovil se je v ta namen v Mariboru odbor za Dijaško večerjo, ki hoče revnim dijakom mariborskih srednjih šol oskrbeti večerjo. Da pa se omogoči tudi katoliškim akademikom skupna kuhinja, se je ošnoval pripravljalni odbor Dijaškega podpornega društva v Ljubljani s pododborom v Mariboru. Oba odbora boja pobirala prispevke v denarju in v živilih. Kn. šk. lavantinski ordinariat zato povabi častito duhovščino, da nabiranje doneskov podpira in pospešuje. Po dogovoru obeh omenjenih odborov se bo nabiranje za Dijaško večerjo omejilo na dekanata Maribor levi in desni Dravski breg in na dekaniji Konjice in Slov. Bistrica. Za akademsko menzo v Ljubljani pa se naj pobira v naddekanatu ob Savinji (izvzemši zgoraj omenjeni dekaniji) ter v naddekanatu ob Savi. Navodila za nabiranje in odposiljatev darov se najdejo v «Slov. Gospodarju» z dne 14. septembra 1922 in v «Straži» z dne 29. septembra 1922.

Zavedna dekleta za revne dijake. Za «Dijaško večerjo» v Mariboru nabirajo posebno zavedna dekleta po vseh župnijah. Tako so n. pr. mladenke v župniji St. Hl. v Slov. gor. si razdelile posebne nabiralne pole, s katerimi hodijo od hiše do hiše in nabirajo denar, pa tudi živila za uboge dijake. Kot prve so poklonile mladenke Marijine družbe v proslavo godovnega dne č. g. župnika Evalda Vračko čisti dobiček predstave «Fabiola in Neža» dne 1. oktobra v znesku 1000 K za «Dijaško večerjo». Slava zavednim obmejnim Slovenkam! — Posnemajte jih po vseh župnijah!

Mnogo sadja in krompirja se pri pobiranju zanamarja in zavrže. Prosimo usmiljena srca, naj shranijo in darujejo vsaj to za Dijaško večerjo. Naslov je: Odbor za Dijaško večerjo, Maribor, Cirilova tiskarna.

Veselo petje bo ob trgatvi odmevalo po naših vinorodnih slovenskih krajih. Lepo je, da se veselimo, toda spomnimo se ob takšnih prilikah onih, naših mladih, ki trpijo glad in pomanjkanje, pa se mučijo in učije, da bi enkrat koristili svojem rojakom. Ne pozabimo na revne dijake in darujmo za «Dijaško večerjo» v Mariboru.

II. izkaz darov za Dijaško večerjo. Cirilova tiskarna je darovala dve knjigi, zapisnik za blagajnika in tajnika D 17.50; ob priliki blagoslovljenja Senčarjevega križa v Čakovi — Sv. Jurij ob Ščavnici — so darovali gostje pri večerji v gostoljubni Senčarjevi hiši D 132.50, Podpečan Jernej, župnik v Tinju 125 din.; Kumer Karol, župnik na Prihovi 100 din.; Posojilnica v Slov. Bistrici 100 din.; Zadruga Gospodarska banka v Mariboru 100 din.; Lončarič Josip, župnik, Sv. Jedert nad Laškim 100 dinarjev; Rogina Ivan, Makole 20 din.; Uradništvo Gospodarske banke: Joško Malešič 15 din., dr. Janko Kovačec, ravnatelj, 10 D, Hinko Engelsberger 10 din., Jožef Reisman 10 din., Zora Verstovšek 10 din., Marica Golob 10 din., Mara Zartl 10 din., Lojze Terčič, sluga 5 dinarjev.

Nov župan v Ljutomeru. Radi notranjih sporov v JDS v Ljutomeru, se je župan g. Kukovec odpovedal županski časti. Na njegovo mesto je bil izvoljen soglasno g. Ljudovik Babnik, dolgoletni načelnik posojilnice.

Ob petletnici dr. Krekove smrti bo imela mariborska krščansko-socialna mladina skupno sv. mašo in slavnostni cerkveni govor v nedeljo, dne 8. t. m. ob pol 10. uri dopoldne v cerkvi sv. Alojzija v Mariboru. Orli in Orlice se udeležijo sv. opravila obvezno in z znaki. — Na fantovskem sestanku v petek, 6. t. m. zvečer ob pol 8. uri v dvorani v Lekarniški ulici bo govoril o življenju in načelih dr. Kreka br. prof. dr. Jeraj. Udeležba obvezna in dostopna tudi Orlicam in dr. Krekovim častilcem sploh. Bog živi!

Slovence na Balkan, Srbe v Slovenijo. Zadnji čas je vlada prestavila vse polno Slovencev kot uradnike globoko doli v Srbijo, a k nam pošiljajo Srbijance. Kaj to pomeni? Dosedanja vlada bi rada odpravila slovensko pisavo in slovensko uradovanje. Ta način uprave odobrujejo tudi samostojni poslanci. Saj pišejo, na primer Mermolja, da mora jezikovna razlika med Slovenci, Hrvati in Srbi izginiti. Mi pa pravimo: Sam Bog je dal nam Slovincem in Hrvatom lep naš materni jezik. In ta božji dar si ne bomo dali nikdar vzeti!

Nova državna cesta od St. Ilja vspešno ob Muri po razvodju med Muro in Dravo se začne prav kmalu graditi. Sedaj se vrši odkup zemlje. Cesta se bo pri M. Snežni zvezala z okrajno cesto Radgona—Cmurek.

Okrajna cesta Malna—Velka, katero gradi mariborski okrajni zastop na ljubljanskem stavbeniku g. Bräuerju, bo letošnjo jesen dograjena in izročena prometu. Ko bo še lenarški okraj zgradil 1 km dolgo nezgrajeno progo, dobi Maribor kratko zvezo preko Sv. Jurija v Slov. gor. v Cmurek.

Smrt blagega moža. (Dopis od Sv. Antona v Slov. gor. Umril je dne 20. septembra v Cogetincih značajan in globokoveren mož-gospodar Poljanec Franc, oče g. župana v Cogetincih. Prenašal je svojo bolezen, katero si je že nakopal med vojsko, potrpežljivo in vdan v božjo voljo. Bil je dolga leta naročnik «Slov. Gospodarja», ter je stal zmiraj kot steber na katoliški strani. Ob času volitev je bil zmiraj dober agitator. Pogreb je bil dne 23. septembra. Ob odprtem grobu se je č. g. župnik poslovil od rajnega in ga stavil vsem za vzgled. Pevski zbor mu je zapel žalostinke. Svetila dragemu možu in očetu večna luč!

Dve mladi smrtni žrtvi v Pišecah. Ni še izginil iz srca naših župljanov spomin na umrlo Ano Srabčan, sestro g. župnika, ki ji je po dolgotrajni boleznici suš-

ca pretrgala nit življenja in smo jo 2. septembra spremlili k večnemu počitku, je 25. septembra ležala že druga žrtev te neizprosne bolezni na mrtvaškem odru, namreč 17 letna Urek Alojzija iz Globokega. Vsi, ki smo ju poznali, moramo reči: Nebeški vrtar si je utrgal v naši župniji dve duhovni cvetki in ju posadil v svoj nebeški raj. Svetila njima večna luč!

Zanimivosti iz Pernic nad Muto. Za časa koroških bojev leta 1919 so vojaki vsled pomanjkanja stanovanj bivali v tukajšnji podružnici Sv. Urbana na Planini, 1330 m višine. Da so cerkev poškodovali, onesnažili in mnogo stvari odnesli, je umevno. Po njihovem odhodu je cenilna komisija ogledala škodo pri cerkvi, cerkveni hiši in dotičnih posestnikih na Mlakah, ki so imele vojake na stanovanju. Škoda se je cenila tudi pri župnijski cerkvi, v župnišču, gospodarskem poslopju in šoli v Pernicah. Od tedaj so pretekla tri leta, a povračila ni, nasprotno, vedno večji davki. Da bi bilo v naši novi domovini več požrtvovalnosti in manj sebičnosti, potem naša ljuba Jugoslavija ne bo mrzla trnjeva planjava, po kateri vibra ledenosti severnik brezmejnih strasti, ampak bo sličica rajskemu vrtu, ki ga oživlja solnca svetli žar in v katerem cvetejo rožice! Koliko milijonov je šlo v izgubo samo radi koroškega glasovanja, ki je bilo z grešno lahkomyšelnostjo pripravljeno in izvedeno! S tega vidika se je čuditi, da ljudstvo ne izgubi spoštovanja do naše nove države. Da, kje sta navdušenost in radost, ki sta nas navdajali leta 1919? A vzlic temu hočemo ohraniti ljubezen do naše toli razburkane in osovražene Jugoslavije. — Cerkev sv. Urbana se je letos obnovila s pomočjo milodarov domačih župljanov, deloma pa tudi z doneski iz župnijskega posestva. Sedaj bi bilo treba popraviti župnišče, tri leta so v njej stanovali vojaki. — Glede silne nevihte, o kateri je prinesel kratko poročilo «Slov. Gospodar» dne 14. septembra, se poroča še sledeče: Dne 3. in 4. septembra je vihralo hudo neurje nad Bistrico in dalje onstran Sobote nad Golico, nemški Koralpa, med Wolfsbergom in Schwanbergom. Bistrica, večji potok, ki ima svoje izvirke na Golici, je narastla v celo reko in valila med velikim hrupom svoje valove proti Muti. Odnela je mnogo rodovitne zemlje, razdrla mline in žage, grozila hišam, stoječim ob vodi, splavila posekani les, pripravljen za žage, zajezila mostove, ki jih je odnesla od Dvojnega potoka do Mute skupaj 5 in 13 brvi. Enako je razsajala začetkom septembra 1916. Govorica gre, da je začela tako divjati še le med vojsko in sedaj po vojni, prej nikdo ne pomni kaj podobnega. Ali naj je tudi to znak sedanjega časa — nestalnost in vihravost? Okrajno glavarstvo v Slovenjgradu se hvalevredno trudi za popravilo ceste do Bistrici, a je delo precej težavno. — Spomin 60 letnice smrti — 24. septembra leta 1862 — nepozabnega vladice Antona Martina Slomšek smo tukaj sicer preprosto, a odkritosrečno proslavili. Saj nam je ravno tu v obmejnih krajih posebno drag njegov spomin. V pojasnitvi bodita navedena le dva dogodka. Ko je bil nesmrtni Slomšek še kanonik pri Sv. Andražu v Labodski dolini na Koroškem, obišče nekoč bližnjo gorsko Soboto. Bilo je pred kakimi 80 leti. Slovenski jezik je še takrat v Soboti stal na slabih nogah. V spominsko knjigo, ki je še ohranjena, zapiše Slomšek tole: Tukaj slovenščina umira, a v nebesih se bomo ne slovenski ne nemški, marveč angleški govorili. — Kot škof pride na birmo v marenberški okraj. Z Remšnika gre peš po strančici skozi sotesko Ves in obišče božjepotno cerkev Sv. Janeza Nepomučana na Radelju ter gre na to po stranski poti v trg Marenberg in se tako izogne slovesnemu sprejemu, ki ga je čakal pred trgov pri Habijanškovi hiši. Med tem namreč, ko ga tam čakajo, je škof že v cerkvi. Drugi dan po odhodu na Muto se hočejo od ljubljenskega škofa v Marenbergu lepo posloviti, pa on se neopažen umakne po stranski ulici, kjer je danes davčni urad. Zato se je ta ulica imenovala, dokler je bil Marenberg v nemških rokah, «Bischofsgasse». Omenjena dva dogodka naj služita v spopolnitev životopisa velikega, a skromnega Slomškega.

Cerkvena slovesnost na Pernicah nad Muto. Kakor vsako leto, se tudi letos obhaja spomin cerkvenih in farnih patronov sv. apostolov Simona in Jude zadnjo nedeljo v oktobru, letos 29. oktobra.

Zavrtni napad — uboj. V noči od 25. na 26. sept. se je zgodil v Paški vasi, občine Smartno na Paki zelo zagoneten slučaj uboja. Jože Ažman, sin posestnicevdove se je vrnil domov po polnoči od izven vasi, nekaj minut oddaljenega kmeta, v mali družbi vaških deklet, s katerimi so skupaj poprej pri onem kmetu koruzo kožuhali. Poslovivši se eden od drugega, so sli drugi spat, a on je bajje šel nekam po vasi, kjer je dobil nepričakovano po glavi močan udarec, nakar je prišel še sam spat na domači škedenj. Ker je potem močno jadikoval, ga je slišal njegov brat, ki je tudi spal na škednju, ter ga že skoro nezavestnega spravil v hišo, kjer je opoldne istega dne umrl. Izjavil je, dokler se je še zavedal in govoril, da ga je nekdo močno udaril, a kje je bil in kdo bi ga bil udaril, ni mogel vedeti in se zavedati. O nečloveškem, brezsrčnem ubijalcu do danes še ni nobenega sledu. — Govori se pri nas že dolgo, da se nastavi tukaj orožniška postaja. — Menda je res le nekaj takih med nami, da bi jim bilo treba s puško in verigo zabiti malo človeškega mišljenja v glavo.

Strašna rodbinska zaloigra. Kam vodi pijanost, imamo zopet nov dokaz v žalostnem dogodku, ki se je odigral v Ljubljani. Na Starem trgu št. 24 je stanoval vpokojeni davčni uradnik Ivan Leskovic s svojo ženo Katarino in hčerko Ireno. Leskovic je bil udan pijači in zato je večkrat prišlo do preprirov. Do tega je prišlo tudi v noči od nedelje na ponedeljek. Okrog 2. ure ponoči je prišel domov in se začel pripraviti z ženo, nato pa jo je nekolikokrat udaril s svečnikom po glavi. Ker

pa se je žena branila, je zgrabil samokres in sprožil. Strel pa je zgrešil cilj. Nato sede za mizo, napiše nekaj pisem in jih odnese na pošto. Kmalu se vrne nazaj in se zopet začne pripraviti z ženo, nato pa sproži samokres in žena se zgrudi mrtva na tla. Ko prihiti hči k mrtvemu truplu matere, ustrelji še nanjo ter zbeži. Drugi dan ob 7. uri zjutraj pride sin domov in najde mater mrtvo, sestro pa v zadnjih vzdihih. Nečloveškega očeta in moža so kmalu izsledili in prijeli. Ta strašni, žal ne osamljeni slučaj je resno svarilo vsem pijancem!

Strašna železniška nesreča. Dne 1. t. m. se je zgodila krog pol šeste ure zvečer na železniški postaji Pečenjevci v stari Srbiji strašna železniška nesreča, ki je zahtevala poleg materialne škode 60 človeških žrtev. Pred magacinom na postaji je stalo več tovornih vagonov, ki je privozil na postajo s polno paro vojni vlak št. 141, ki je vozil žandarmerijski odsek iz Skoplja v Niš. Ta vlak je zadel ob tovorne vagonne, udarec je bil tako strahovit, da so lokomotiva in štirje potniški vozovi popolnoma zdrobljeni. V vlaku je nastal med vojaki nepopisen strah. Iz postaje so poslali po pomoč v bližnje selo, odkoder so risli ranjence reševati kmetje. Izpod razvalin so potegnili 10 mrtvih, 20 težko in 30 lahko ranjenih. Od 20 težko ranjenih sta umrla 2 pri prevozu. Kdo je zakrivil to strašno nesrečo, še ni dognano, pa najbrž kretničar, ki ni prav postavil tračnic. Nekaj čudnega, da se pri nas vedno dogajajo nesreče ravno pri transportu vojaštva. V svetovni vojni se je tolikanj vojaštva prevajalo, pa o nesrečah, kakor je ta zgornja, ni bilo slišati.

Popravek. V zadnji številki «Slov. Gospodarja» je tiskarski škrtar v članku «Živinski sejmi» zamenjal ime «Miklavčič» za «Mihelčič». Miklavčič se imenuje oni slavni samostojno-demokratski uradni živinozdravnik, ki je glavni krivec, da se mariborskem okraju ne smejejo go vseh starih sejmiščih vršiti živinski sejmi.

Bralno društvo za Ljutomersko okolico priredi v nedeljo, dne 8. oktobra po večernicah veliko in bogato tombolo. Sodeluje domači novi tamburaški zbor. Čisti dobiček je namenjen za nabavo knjig naši mladini. Zato pridite stari in mladi. Uljudno vabi odbor.

Gospodarstvo.

Kdo je proti naobrazbi kmeta? Minister Pucelj hoče po nasvetu svojih strokovnjakov in v njihovo korist v vinarsko-sadjarški šoli v Mariboru otvoriti srednjo kmetijsko šolo. Ker preti nevarnost, da bi srednja kmetijska šola čez dve ali tri leta izpodrnila vinarsko-sadjarško, se je poslanec dr. Hohnjec obrnil na poljedelskega ministra z interpelacijo, v kateri protestira zoper to, da bi dosedanja vinarsko-sadjarška šola prenehala. Ako poljedelsko ministrstvo srednjo kmetijsko šolo smatra za potrebno, naj vlada da gmotna sredstva za pozidanje primerne zgradbe, za izvršitev vseh priprav in nabavo učnih sredstev. Če vlada prevzame na sebe vse stroške, ne bomo srednji kmetijski šoli niti najmanj nasprotovali. Nikdar pa ne bomo dopustili, da bi prenehala sedanja vinarsko-sadjarška šola, ki je toliko storila za strokovno naobrazbo slovenskega kmeta zlasti na Stajerskem. Ustroj te šole je takšen, da je vstop omogočen kmetiskim mladeničem ljudskošolsko predizobrazbo ter da se kmetijski mladeniči s podukom in delom izobrazijo za strokovno in vezbane poljedelce in razumne kmetijske gospodarje. — Kot nižja strokovna šola je torej naravnost namenjena gospodarsko-strokovni izobrazbi kmetijskih sinov, katerim poleg strokovnega znanja tudi vceplja prepotrebno ljubezen do dela na kmetijski zemlji. Srednja kmetijska šola pa ne služi naravnost izobrazbi široke plasti kmetijskega ljudstva, marveč hoče predvsem vzgojiti državne uradnike kmetijske stroke, upravitelje večjih državnih in zasebnih posestev, ne pa poljedelce. Ki je torej proti naobrazbi kmetijskega ljudstva, ali minister Pucelj, ki dela na to, da preneha vinarsko-sadjarška šola v Mariboru, ali pa poslanec dr. Hohnjec, ki hoče ta koristni in prepotrebni zavod na vsak način ohraniti za široke vrste našega kmetijskega ljudstva. Odgovor na to vprašanje je že obsežen in podan s svojim vprašanjem. Umevno je, da «Kmetijski list» brni Pucelja in njegove strokovnjake. Ako pa tej obrambni dostavlja grožnje: «Ne bomo odnehali proti mračnjaku in s prosveto bomo ubili klerikalno duševno moč, je v svoji smešnosti podoben slavnemu španskemu tezu Don-Kihotu iz Nauche, ki se je smatral za viteza in močnega junaka, pa je bil premagan od vraga viteza ter hrabro bežal pred namišljenimi starihovi. Samostojna izobrazba in prosveta stoji v znamenju Puceljevih volov, ki tulijo, pa ne v klerikalno duševno moč, marveč preko samostojne polomije.

Regulacija Drave. Narodni poslanec Zebot je v letnem zasedanju narodne skupščine na poziv prizvanih občin ob Dravi poslal poljedelskemu ministru interpelacijo, v kateri opisuje, kako ogromno škodo je napravila Drava zadnja leta v občinah St. Janž, Martin, Sv. Marko, Stojnci in dr. Nekemu kmetu Drava odnesla že okoli 16 oralov rodovitne zemlje. Dokler so stari brežni jezovi držali, valovi Drave niso mogli napraviti kake posebne škode. A ti jezovi so danes uničeni. Poslanci Slov. ljudske stranke so že v letošnji letni opozarjali poljedelskega ministra, naj vendar dobi potreben kredit za najnujnejša regulacijska dela naj v proračun za leto 1922-23 unese primerno sredstvo. A minister tega ni storil. Za regulacije vseh slovenskih rek in potokov je v proračunu določena borna suma okroglo 600.000 dinarjev! Poslanec Zebot je v interpelaciji zahteval v imenu prebivalstva ob Dravi, da minister takoj izposluje pri ministrskem svetu izredni redni kredit za regulacijo ter naj v bodoči proračun dene tako visoko svoto, da bo regulacija preprečila

daljno odplavljanje rodovitne zemlje. A kaj je učinil minister Pucelj? Glasoval je v ministrskem svetu za 2 milijonski kredit za Sokole, glasoval je za zvišanje oficirskih plač, kar znaša v tem letu okoli 100 milijonov, a za regulacijo Drave niti ni ust odprl pri sejalni ministrskega sveta. Pač, nekaj je storil Pucelj! Pred dobrim letom je poslal v St. Janž in menda tudi druge občine ob Dravi nekega «samostojnega» inženerja, kriteri pa je izjavil, da se na stare regulacijske načrte ne spozna in je odšel z obljubo, da bo napravil neke «škice». Tako rešuje Pucelj regulacijo Drave.

Gorice. Dolgotrajno deževje je začelo škodovati grozdju, ki mestoma gnije in poka od vlage. Mošči portogizerja so kazali 15—17 stopinj sladkorja po kloster-neuburški tehnici, podbirina 14—16. Kisline pa menda ne bo preveč, ker je bilo grozdje v vsi mehko, ko je začelo deževje. Prve kupčije za novi most so bile sklenjene od 22—25 K. Vinogradniki bodo začeli podbirati; z zdravim grozdem pa še bodo počakali, ako bo vreme količkaj ugodno.

SMARNICA (Noah).

Tekom svetovne vojne, ko je trsna uš uničila domalega vse vinograde na Slov. Stajerskem in Kranjskem, se je začela razširjati trta Smarnica. Največ k razširjanju je pripomogel dr. Geršak iz Ormoža. Tega drugače zelo zaslužnega moža niso mogli prepričati, da bo ta vrsta škodovala slovesu naših vin in posebno za ormoški kraj, kjer se prideluje kvalitetno vino, ni priporočljiva.

Smarnica je direkten produktor, rodi, ne da bi se cepil in je odporen proti ameriškim trtnim boleznim: trtni rji, plesni in trsni uši. Vinarski koledar od Pizze prinaša o njej naslednjo oceno: Noah. Vinska trta z močno rastojo, zelo rodovitna, grozdi precej veliki v obliki cilindra ali stožca, gostojagodnat; jagode svetlo zelene do rumenkaste, dišeče, trdolupinaste in imajo okus po vrtnih jagodah. Noah se lahko uporablja tudi kot podlaga vsled svoje odpornosti.

Ta ocena, posebno zadnji stavek nam ne bo prijal. Dosti brezvestnih trsničarjev je med vojno uporabljalo ključke od Smarnice za cepljenje. Danes, ko prodajajo razmeroma dražje necepljeno Smarnico tega sicer ne delajo več, pač pa obstoji nevarnost, da bodo to zopet delali.

Različni ugledni vinarski strokovnjaki so se z besedo in peresom lotili sedaj po vojni, da napravijo razširjanju smarnice jez, a brezuspešno. Zakaj, hočemo na tem mestu stvarno razmotrivati.

V celi Sloveniji je razširjena do najzadnjega kotička pod gorami vinska trta. Vendar pa najdemo na primer na Stajerskem le nekaj imenitnih vinarskih krajev: ljutomerski, haloški, slovenjgoriški, mariborski in bizeljski. Le v teh krajih najdemo vinogradnike, ki so v pravem pomenu besede vinogradniki, ker je to njihov glavni posel in glavni, pogosto edini dohodek. V vseh drugih krajih je poljedelstvo, živinoreja, gozdarstvo, hmeljarstvo itd. tako razvito, da jim je vinograd le postranski dohodek, pogosto le zabava in se vsi pridelano vino porabi v lastnem gospodarstvu. Kar se pa tu in tam proda, porabi se v lokalnih gostilnah. Do prihoda trtne uši, peronospora in oidija je bilo povsod nasajena domača bela vinska trta, le s tem razločkom, da se je v krajih z lokalnim vinarstvom sadilo manj vredne vrste, lipovščina, peček, javorč, belina itd. Po prihodu peronospora, ki je večji del prišla prej ko trtna uš, se je ta izbor večinoma zamenjal z Izabelo, dočim se je v izrazitih vinarskih okoliših ohranila prejšnja izborna sorta: šipon, burgundec itd. Zakaj to? S prihodom novih trsnih bolezni se je vinarstvo podražilo, ni bilo več tako enostavno in kraji, kjer je vinarstvo postranska panoga, so večji del nasadili raje Izabelo, ki sicer ni dajala dobrega vina, vzela je pa veliko manj dela in stroškov.

Ta pojav opazujemo tudi dandanes. Izabelo je uničila trtna uš in prišla je naslednica Smarnica. Kakor bi bila velikanska neumnost, da bi kdo v vinarskih krajih, kjer ima vino res sloves, sadil Smarnico, tako bi tudi ne bilo umestno, da bi se v krajih, kjer pogosto cela vas nima niti ene peronospora škropilnice in žveplalnika, posadila kaka boljše cepljena vrsta. Za kraje torej, kjer se vino porabi večinoma doma, ali odda le v kakšno tamošnjo lokalno gostilno, kjer ljudje zahtevajo ceno vino brez ozira na kakovost, je Smarnica na mestu. Zlahna trta bi tam vsled nepravilnega oskrbovanja šla že po nekaj letih po zlu, že peronospora bi jo uničila v kakem vlažnem letu. Vino od Smarnice je sicer močno, naravnost opojno, a ima okus po vrtnih jagodah ali po smarnicah (odtod ime). Nekaterim ta okus prija, drugi se le težko privadijo.

Velikanski greh zoper naše vinogradništvo bi pa bil, ko bi se začelo smarnično vino mešati z kvalitetnim vinom. Tega se moramo po pravici bati. Kajti produkcija Smarnice je ja dosti cenejša in to bi znalo marsikoga zapeljati k omenjenemu koraku. Pri malih množinah bi se to sicer ne poznalo preveč, ali s časom bi tak vinarski okoliš prišel skozi to ob sloves. Kdor že Smarnico v izbornih vinarskih okoliših goji, ta naj bo toliko pošten, da jo spravi posebej. Nič ne de, če jo proda par kronic ceneje, saj je produkcija te vrste tudi veliko cenejša, samo, da ne škodi vinarskemu okolišu na ogledu.

Da bi pa po okoliših, kjer je vinarstvo postranska panoga, ta vrsta vinski trgovini kaj škodovala, pa ni misliti. Iz teh krajev se vino nikdar ne izvaža, nasprotno, še le uvaža. Za take kraje in lege in take posestnike, ki ne morejo dovolj skrbno posvetiti vinogradu, bi bila ta vrsta primerna, nikar pa ne posajate z njo ljutomerskih in sličnih znamenitih vinarskih okolišev, kakor se to dogaja.

Kakor se pri burgundcu, rizlecu, šiponu itd. mora odbirati cepiče od trsov, ki res najboljše in najlepše grozdje rodijo, tako se je začelo tudi pri Smarnici odbirati ključke od trsov, ki rodijo boljše in lepše grozdje. Taka odbrana Smarnice je samoobsebi umevno več vredna za napravo vinogradov. Za boljše lege in kraje pa ne jemljimo tudi te vrste ne, posebno, kjer zamorimo posvetiti vinogradu vso skrb. Le v krajih, kjer je vinarstvo postranska panoga in ne moremo misliti na nabavo dragih peronospora-brizgalnic in žveplalnikov, nam primanjkuje časa za oskrbo, bi bila Smarnica na mestu. Sicer pa delajo strokovnjaki na to, da se iznajde boljši direktni produktor, seveda je to vprašanje časa.

Sol. Kmetijska družba je prosila za prevažno potrebo naše živinoreje — živinsko sol. Odgovorilo se ji je iz Beograda, da se taka sol v naši državi ne producira, ampak samo navadna bela sol. Uvoz živinske soli, ki se dobiva v Nemški Avstriji kot odpadek v velikih množinah po zelo ugodnih cenah, pa je prepovedan. Kmetijski minister Pucelj, usmilil se vsaj naše živine!

Na svinski sejm v Mariboru dne 29. septembra 1922 se je pripeljalo 173 svinj in ena koza. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 5—6 tednov stari, komad 350—600 K, 7—9 tednov stari 900—1500 K, 3—4 mesece stari 1600—1800 K, 4—6 mesecev stari 2600—3400 K, 8—10 mesecev stari 3500—6800 kron; 1 koza 540 K.

Sadna razstava v Celju, ki je bila določena za 8. do 15. oktobra, se zaradi prekratkega roka odloži za 11 dni. Otvoritev predstave bo nepreklicno v soboto, dne 21. oktobra t. l., trajala bo pa štiri dni, torej do vstevšega 24. oktobra. Prijave za razstavo se sprejemajo še nadalje in sicer do 15. oktobra. Sadje in drugi predmeti, ki so namenjeni za razstavo, morajo biti v Celju najkasneje do 18. oktobra zvečer. Prijave in sadje za razstavo naj se pošlji na naslov: Ožji odbor za sadno razstavo v Celju. Opozorjamo sadjarje, da se v čim obilnejšem številu udeleže razstave, ki naj pokaže svetu, kaj premore Slovenija zlasti z ozirom na lepo in trpežno zimsko sadje. Posebnega pomena bo razstava za večje sadne producente, ki imajo zlasti letos veliko sadja na prodaj. Razstavni odbor bo ukrenil vse potrebno, da privabi na razstavo tudi zunanje sadne trgovce in jim nudi priložnost, da si ogledajo, kakšno sadje lahko dobe pri nas, v kolikih množinah, in da se prepričajo, kako ga znamo pripraviti za izvoz. Kdor količkaj more, naj pošlje na razstavo sadje vloženo v predpisano posodo, kakor bi bilo pripravljeno za odpošiljanje. Sicer pa opozorjamo vse razstavjalce, da se kolikor mogoče ravnajo po programu, ki je bil objavljen v «Sl. Sadjarju» št. 7—8 in po drugih časopisih.

Cene sadju. V mariborsko okolico je došlo več Čehov nakupovat naše sadje. V Jarenini plačujejo za namizna jabolka 5 K za 1 kg. Tudi za slive je bila cena zadnji teden 5 K. Jabolka za mošt se plačujejo po 3 K.

Za seno in slamo, katero je nakupila Kmetijska družba v svrhu podpore po suši prizadetih krajem, se je prosilo za znižano prevoznino. Kmetijsko ministrstvo pa je to prošnjo seveda odklonilo. Za take kmetijske potrebe ni podpore, Sokoli pa se smejo voziti po vsej državi z državno podporo za polovično ceno in samostojnim se dovoli polovična vožnja na državne stroške celo na poštične shode, kakor zadnjič na Bled.

Seno postaja cenejše. Cena sladkemu senu je zadnji teden padla na mariborskem trgu od 900 K na 800 in 750 K 100 kg. Če bo jesen lepa, bo paša vplivala še na nadaljni padec cene senu.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu je biležiti padanje hmeljskih cen. Za najlepši hmelj so ponujali po 575—600 č. K za 50 kg, za prima-hmelj 550—575, za hmelj dobro srednje kakovosti 500—550 in za hmelj slabo srednje kakovosti po 450—500 K. Hmelja lanskega letnika se ni veliko pokupilo, pač je bil precej živahno povpraševanje po hmelju letnika 1921. Na Čehoslovaškem je dosedaj pokupljenih 20 odstotkov vsega letos pridelanega hmelja. Ta hmelj se še nahaja v rokah prekupevc.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 248 naših kron, francoski frank stane 18,82—19,50 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 0,3260—0,3600 naših kron, za 100 čehoslovaških kron 774—786, za 100 nemških mark 11, za 100 laških lir 1068—1084 jugoslovanskih kron. V Curihu znaša vrednost naše krone 1,82 in pol centima (1 centim je 1 vinar). Od zadnjega poročila je vrednost naše krone ostala nespremenjena.

Dopisi.

Lajtersberg. Pri volitvah je večina naših občanov bila na strani socialnih demokratov. Sedaj pa so se ljudem odprle oči. Glavna voditeljica socialne demokracije v Sloveniji Anton in Etbini Kristan sta dobila vlad na korita. Anton je že milijonar, Etbini pa še bo. Spoznali smo, da rdeči voditelji pomagajo samo sebi do mastne pečenke, uboge delavce pa samo za nos vodijo. To smo sprevideli tudi mi v Lajtersbergu in smo povabili poslanca Zebota in prof. Vesenjaka za 1. oktobra, da nam poročata, zakaj je danes v naši državi prišlo do tako žalostnih razmer. Zbrali smo se pri g. županu Požauku. Govornika sta nam v domači besedi razložila cel položaj. Spoznali smo vsi, da je edino Slovenska ljudska stranka prava stranka za naše ljudstvo. Pri prihodnjih volitvah bomo šli z njo. S shodom smo bili prav zadovoljni. Predsedoval mu je posestnik g. Serp.

Sv. Miklavž pri Mariboru. Največ zaslug, da se je v hočki župniji «Slov. Gospodar» tako močno razširil, ima Roza Bregant. Ona je lansko leto hodila po Dravskem polju od hiše do hiše in pridobila našim listom več sto novih naročnikov. Pred kratkem se je Roza Bregant poročila z g. Fr. Trstenjakom iz Ormoža. Na gostiji se je ob navzočnosti g. dekana in drugih odlič-

nih mož nabralo za Kmetisko zvezo in Orla 542 kron. «Slov. Gospodar» kliče svoji zvesti agitatoriki: Obito sreče v novem stanu.

Sv. Marjeta ob Pesnici. Mermolja je na nedeljskem shodu Samostojne vpil, da Marječani držimo z g. župnikom in da nas je on organiziral za sprejem samostojnih agentov. Mi Marječani smo sami prišli do prepričanja, da je Samostojna naša poguba. Tudi taki, ki smo bili poprej vneti pristaši Mermoljeve stranke, smo spoznali, da smo na krivi poti. Hvala Bogu, da nas je še ob pravem času srečala pamet. Izjavljam pa v imenu Marječanov, da nima g. župnik prav nobene zasluge na tem, da mi nismo marali poslušati samostojnih lajnživcev. Odkar so samostojni v vladi v Beogradu, je vedno slabše, Davki neznosni in vedno večji, tobak so podražili, na sol in petrolej so naložili monopol, desetek so zvišali, sedaj so za 100 odstotkov zvišali poštnino, najeli so 100 milijonov dolarjev nepotrebnega posojila, fantom-vojakom se vedno slabše godi, Drofenik je glasoval za manevre (30 milijonov), a vsi poslanci Samostojne so nas Slovence pomagali vkovali v verige beograjskega centralizma. Poslanci Samostojne v verskem oziru kimajo «freimaurerju» Pribičeviću. Sami sebi pa so Pucelj, Mermolja, Dobnik, Drofenik in Ureš napolnili malhe. To vse smo sami sprevideli, zato nam ni treba «špeglov» g. župnika. Ko smo samostojnež nagnali pa želimo, da bi nam prav kmalu prišli poslanci Kmetiske zveze oziroma Ljudske stranke poročati. Marjetčani jih že naprej pozdravljamo. — V imenu vseh faranov — bivši samostojnež iz Grušove.

Sv. Martin na Pohorju pri Slov. Bistrici. Dne 7. m. je po kratki, mučni bolezni umrl v 56 letu stoji starosti tukajšnji posestnik in gostilničar gospod Rupert Potočnik. Njegovi sosedi z domačo godbo so ga sprejeli na zadnji poti. V imenu sosedov je vzel slovo od hise rajnega tukajšnji trgovca g. Leopolda Voša in pri odprtem grobu č. g. prof. dr. Jehart iz Maribora. Ker je bil rajni lovec, so ga nosili k počitku domači lovci pod vodstvom g. župana Ivana Strehar.

Mozirje. Pri plezanju na drevje se je na Lepi ujvi že dvakrat letos pripetila nesreča. Padla sta doli Venišnik s hrasta, Dimec pa z oreha. Prvi je moral v bolnišnico, drugi pa se zdravi doma. — Sadja je pri nas letos hvala Bogu precej in tudi lepega. Zal, sedaj še gre slabo sadna trgovina. Da le ne bi nihče preveč pil, naj bi raje veliko sadja nasušili, pa tudi svežega dobro spravili! Spomladi bo prav prišlo!

Sv. Vid pri Planini. Nedavno je nas mladeniče nekdo v «Kmetijskem listu» napadel in obdolžil, češ, mi Orli iz St. Vida na Pilštanju hodimo vasovat v Zagorje. Očita nam da ponoči tulimo po zagorskih grabah, lazimo za dekleti in izživamo ljudstvo. Ti ljubosumni dopisun, ne boj se za svoja dekleta! Nam sosednim mladeničem še v glavo ne pride, kamo-li, da bi hodili k vam, v kraj podivjanosti in surovosti. Zagorskemu učitelju radi prepučamo prosta pota, naj se nikar ne boji v tem oziru. Svetujemo mu pa, da se naj bolj briga za šolo, da ne bo imel tako slabega napredka pri mladini. Tvoja šola je vzor nereda in slabega učnega napredka. Pusti naj nas sosedne mladeniče pri miru, sicer bo prejel, kar išče. Njegovemu podrepniku, Toneku pa kličemo še ob pravem času: «Tonek, tiho bodi, sicer bomo povedali, kakšno je bilo tvoje življenje na Koroskem v finančni službi. Mi mladeniči obljubimo, da ne pridemo več v tvojo gostilno. Ščasoma bodo isto izvedeli tudi romarji, ki se bodo izognili tvoje hise, če boš z učiteljem napadal nas, sosedne mirne in poštene mladeniče. Za danes dovolj!

—0—

Josip Blažević:

Vinska trgategv.

(Nadaljevanje in konec).

Trgategv se začne, kadar je grozdje popolnoma suho: rosnato ali po dežju mokro, posebno gostojagolno grozdje, katero je bilo že več časa mokro — sploh mokro krota zniža zelo dobroto mošta. Kadar je vreme dolgo časa neprenehoma mokro, ter se vsled gnilobe ne more čakati, da bi postalo grozdje suho, se na to ne ozira. V takih slučajih se vzame od dvojih zlo to manjše in se trga tudi mokro grozdje. Trgategv se začne zjutraj v nizkih, malo solčnih legah, kjer ni pričakovati znatnega izboljšanja grozdja in kjer že grozdje gnije. Na dobrih in najboljših legah se trga grozdje v toplem dnevnem času ali nazadnje, ker se v teh legah ne more tako razširiti gniloba, kakor v nizkih in vsak dan izboljšava boljši mošt.

Za gnilobo občutljiv trs se bere najprej, n. pr. zlahnina, portugalka, nato še le beremo druge vrste grozdja. Pri trgatvi se odberejo vsi pokvarjeni grozdi in jagode; tako tudi kislognile, to so tiste, katere je kiseljak (črv) še ob času nezrelosti očrvil, ki so potem gnile in ostale kisle in nimajo čistega okusa. Poznajo se, ker so pri trgatvi že večinoma suhe in s pajčevino prevlečene. To črvivo jagode daje, če se iztisne, kvarcen sok, ki pokvari kakovost mošta.

Od os, muh in čebel obgrizene jagode se poznajo na tem, da je jagoda obgrizena deloma ali na pol ali celo do lupine. Te imajo nekaj kisove kisline in vplivajo na mošt.

Od rane toče nabite jagode, katere se do trgatve celo ali deloma posuše, vplivajo tako na mošt, kakor kislognile jagode (grozdna peronospora), imajo nečist okus in malo sladkorja ter odpadajo, ako se jih dotakne. Jagode, katere zborjajo vsled zelene čopaste plesnobe, se poznajo na modro zeleni plesnobi.

Odbira se tudi martinček (zalistnikov grozd), ki pa pri nas ne dozori, ter se tudi ne preša.

(Nadaljevanje na 7. strani).